

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 82 фр.,
на пів року 16 фр.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Русна Рада“**

на цілий рік 18 кор. (зг. 9 рублів або 34 фр.)
на пів року 9 кор., зг. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рабат.
Рекламний неопечатаний відліт від порта.
Рукописи звертає редакция лише за попе-
реднім застереженням і залученем належ-
ности почтової.

В справах редакційних можна устно по-
розуміватись що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

Криваві події.

На університеті.

В суботу, 14. с. м. відбувала ся на львівському університеті імагрикуляція студентів. Міністерство просвіти прислало — наслідком обітниць даних українському клубові — розпоряджене до сенату львівського університету, що роту приречення при імагрикуляції має ся відчитати по латині, а не як досі по польськи. Тимчасом вшехпольська молодіж написала і вручила ректорові меморіал, в яким для оборони польського характеру університету жадала недопущення латинської роти приречення. Українська молодіж порішила вдоволити ся міністерським розпорядженням і в п'ятницю на зборах ухвалила вислати до ректора депутацію з заявою, що стоїть на становищі міністерського розпорядження, а коли-б воно було знештоване, то не бере на себе відповідальности за наслідки сего. Ректор депутації не прийняв. Замість примістити ся до міністерського розпорядження, зігнуравав його, постановивши перевести імагрикуляцію таки по польськи, з тою ріжницею, що роту мав відчитати не секретар університету, тільки сам ректор вистепає її в свою промову.

Почала ся імагрикуляція. Авля повна польських академіків імагрикулянтів і неімагрикулянтів, техніків і студентів дублянської академії; всі узброєні в топірці, боксери, револьвери й т. п. З поміж українських академіків лиш кілька десятків тих, що мали імагрикулювати ся; решти не допущено. Коли ректор виконав свій маневр, відіслав роту приречення в свою бесіду, коли теології заімагрикулювали ся і прийшла черга на світські виділи, оден з українських академіків станув на віні і виголосив протест проти дотання прав нашої мови й провокації нашої молодіж з боку університетського сенату. Колюче протесту покрила пісня „Не пора“. Поляки відповіли „Jeszcze Polska nie zginęła“ й з піднятими палицями кинули ся на українських академіків. Ректор та професори утекли з авлі. Поляки ся кров. Тяжко ранених українських академіків: Петрицького, Замору, Гасюка, Чайківського, Шеґеца, Кобільника і Склєнковича відвезено на ратушкову стацію. В п'ятеро численніші Поляки виперли остаточно українських академіків з авлі, потім ректор вернув ся й імагрикуляція відбула ся „спокійно“ даліше. По імагрикуляції польські академіки, доконавши розбою на українських товаришах, з кривавими руками пішли від паматник Міцкевича, щоб під ним мабуть облекшити свої геройські серця.

Ст. Петрицький, тяжко ранений залізним топором в голову, пролежав цілий день без пам'яті, та аж в неділю прийшов до свідомости в шпитали.

В парламенті.

Телеграфічну вість про події у львівському університеті руский клуб одержав — як доносить „Діло“ — в суботу пополудні, коли в палаті послів промовляв послідній бесідник. Одержавши телеграму, парламентарна комісія клубу сейчас удада ся з нею до президента міністрів Бека.

Бек сказав комісії, що до сеї пори не має зі Львова ніякої урядової реляції, що телефонічно зажадає оправданья та що тепер він рішучо постаравсь о усунення всіх аномалій, котрі могли би бути причиною дальших конфліктів в університетській справі. Бек був видимо до крайности обурений з причини, що підчинені йому власти в так безличний спосіб ігнорують його зарядження та сказав, що з того факту витягне всі конвенції.

Коли парламентарна комісія вернула від Бека, послідній бесідник вже кінчив свою промову, по котрій віцепрезидент Жачек мав замкнути засідане. Рускі послі сейчас зішли ся та без дискусії порішили еще на сій засіданню поставити нагале внесення і зажадати дословного його відчитання, заки однак пос. Романчук встиг написати внесення, як до комнати вбігають пп. Старух і Будзиновський, та кличуть до салі, бо „за-

микають засідане“. Поставлене внесення на суботній-шій засіданню стало неможливе.

Рускі послі, оден по другім вбігають до салі, в котрій нема навіть 100 послів. Пос. Штарк кінчив як раз своє „запитане“ до президента. В міністерській лавці нема нікого. На салі роздає ся крик Будзиновського: „Де є Мархет?... Де є той польський пес?!“ Посол Штарк замовк, віцепрезидент Жачек винускає дзвінок з рук і дивить ся на Будзиновського. Збігають ся чужі послі і питають: „що є?“

„Приличте його сюди!“ кричить даліше Будзиновський. „Ми маємо з ним розмовити ся. Зломив своє слово і тепер у Львові мордують наших студентів!“

Тимчасом пос. Штарк закінчив запитане, бо ніхто вже не слухав його, а Жачек, відчитавши скоро порядок денний слідуючого засідання, щез за дверми.

В понеділок явили ся у президента міністрів барона Бека послі Романчук, Василько, Левицький, Бачинський і Колесса і зажадали, щоб правительство полагодило університетську справу в змислі руских постулатів на львівському університеті загляючи рівночасно, що Русинам вже не стало терпцю. Барон Бек старав ся надармо депутацію заспокоїти. Не одержавши задовольної відповіді, український клуб ухвалив одностайно почати в парламенті обструкцію.

Вже на початку засідання в понеділок поставив п. Романчук внесення в справі університетських подій та цілу масу інтерпелляцій, а рівночасно українські послі зажадали, щоб їх дословно відчитано. На се відповів президент Вайскірхнер, що він скаже прочитати вилави аж при кінці засідання і уділив слова християнсько-соціальному послові Фінкові.

Коли Фінк почав говорити, підняли українські послі оглушаючий крик. Оклики обурення і безперестанний крик супроводжав концерт свиставок та безперервне гримання пультами. В сій страшній крику годі було бесідника зрозуміти. Християнські соціали прикликали Поляків, які зараз окружили посла Фінка; сей продовжав бесіду, яку однак могли чути лиш стенографі. Християнські соціали і Поляки оплескували промову бесідника не зважаючи на позірну охлюваючу обструкцію Русинів.

Здавало ся вже, що руска демонстрація невдала ся. Президент Вайскірхнер не брав ся навіть утихомирювати демонстрантів. В сій моменті обхопило українських послів неслуханне роз'ярєне. Крик збільшив ся. Посол Бачинський розбив свій пульт і кинув відомком в сторону президиї. Влучив стоячого перед міністерськими фотелями Словінця Бенковича і зранив його. Окривавленого посла Бенковича виведено на двір, а між тим кілька послів напали на посла Бачинського, деякі з кріслами в руках. Ситуація була дуже грізна. Засідане перервано. Під охороною соціялістів виведено п. Бачинського на двір.

Підчас павзи голова клубу пос. Романчук зближив ся до стола, щоб зложити заяву, однак християнські соціали спинили його; пос. Романчук удав ся до президиального бюро.

По півгодинній перерві відчинив президент наново засідане і заявив своє обурєне по поводу недавніх сцен; висказуючи надію, що се стало ся перший і послідній раз. Даліше подав президент до відомости, що голова українського клубу був в него, щоб висказати свій жал з причини неквазіфікованого поведєня посла Бачинського. Посол Романчук одержить при кінці засідання голос в сій справі. Завізвавши палату до спокійної та гідної праці, уділяє слова послови Фінкові для продовження бесіди. Між тим явив ся в салі ранений посол Бенкович та Словінець п. Коросець ранений трісочкою. Русини приступили до них, стискаючи їм руки. Посол Фінк продовжав свою бесіду.

Довірочна нарада в справі подій на львівському університеті.

Скоро лиш часописи принесли вістку про звірськість польської академічної молодіж львівського університету підчас імагрикуляції з дня 14. с. м., то члени обох українських академічних товариств „Січ“ і „Союз“ скликали в сій справі в понеділок, дня 16. с. м. в салі „Народного Дому“ довірочну нараду. Народою проводили тов: Іван Тиховський і Николай Дрогомирецький, а секретарювали тов: Святослав Лакуста і Денис Маєр.

В довшій рефераті представив тов. Василь Гладкий історію боротьби української молодіж о самостійний університет у Львові. Спочатку боролась сама молодіж, та з часом зрозуміла ціла суспільність, цілий народ вагу сеї борби і від тоді ціла маса домагає ся самостійного українського університету, а академічна молодіж веде лиш перед в тій борбі.

Та така борба вимагає конечно жертв. І так торік не злякалась молодіж ні тюрми, ні голодової смерті, щоб лише здобути собі які такі права на львівському університеті. І здавалось вже, що торішня борба конечно щось нам принесе, та дійсно принесла вона хіба свіжу кров, а може й трупи. Всеполюський сенат нехтує накази міністерський що до імагрикуляційної присяги і провокує нас, та при тім він дуже оглядливий. Провокує зовсім безпечно, бо за его відомостию, а може й порученням впустили до салі, де відбувала ся імагрикуляція заледви 20-разів менше число Українців а Всеполюські зібрали ся з цілого Львова. Тож знов закінить борба і знов перше жертви, та молодіж не може стати, доки не досягне своєї мети, с. є. самостійного українського університету у Львові. Ми не можемо брати активної участі в тій борбі, та за те можемо захопити наших товаришів до витрезвості в борбі, бо діло, за яке вони борються, се діло велике і святе.

Другий забрав слово тов. Доцівник Іван. Він представив коротко, якої ваги є для нас самостійний український університет, і тому то зовсім оправдано, що наші львівські товариші ведуть таку завзяту борбу з всеполюським режимом. Підмогти повинен їх кожний в сій святім ділі — а головню наші послі до ради державної. Та на жалє послі наші роблять в сій справі за мало. Дехто з них поставив виправді якусь інтерпелляцію, та навіть не постаравсь, щоб правительство відповіло на неї. Вої вдовольють ся обіцянками. Та справа університетська за надто поважна, щоб вдовольнитись обіцянкою. Ся справа потягла за собою вже жертви крові, тож послі повинні рішити єї вже раз і до досягненя єї ужити всяких можливих способів.

Відтак ухвалили збори отсі резолюції:

I. Українська академічна молодіж в Чернівцях, згуртована в товариствах „Січ“ і „Союз“ протестує з найбільшим обурєням проти варварського поступку вшехпольської академічної молодіж, та остерігає єї перед наслідками, які потягне за собою найновіша, кривава подія на львівському університеті.

II. Українська академічна молодіж в Чернівцях п'ятує нехтоване найновішого розпорядження міністерства в справі імагрикуляції вшехпольським сенатом, а спеціально ректором Дембінським.

III. Висказує в повнім слова сего значінню свою симпатію і співчуте потерпілим товаришам і заявляє прилюдно свою солідарність в кожній акції в цілі виборєня нам законно принадлежних прав.

IV. Завізває наших заступників в радї державній до рішучого кроку в справі львівського університету*) — в противнім разі вхопить ся українське студентство крайних средств не зважаючи на подітку послів.

Крім того вислано до президента міністрів барона Бека отсю телеграму:

Визиває ся центральне правительство, аби вже раз постаралось, що його розпорядження не були для львівського університету мертвою буквою, в противнім разі українське студентство і весь український народ даліше буде того переконаний, що австрійське правительство з своїми розпорядженнями є далішою в руках польського режиму в Галичині.

С. Лакуста.

*) Нарада відбувала ся, ще заки прийшли останні вісти з Відня.

Злоба дня.

Відомо, 11. грудня 1907.

(Ковель).

Що до особи інсп. Поповича, то загально відома річ, що він заслужений оком піднесення руского шкільництва на Буковині на стільки, що всі інші народи признають се і нам завидують. Той „ruthen. Lehrer“ не в силі зробити через ціле своє життя й десятину того для нашого шкільництва, що зробив інсп. Попович за одну десятку літ. Та ще той не вродив ся, аби кождому догодив.

Яка властиво причина безлічних нападів „ein ruthen. Lehrer“ — а з „N. F. L. Z.“ побачать пп. читачі в слідуючого. Між вишніми особами нападає та людина також і на пп. Продана, Канюка, Яричевського і на мене. Звана річ, що п. Канюк один з тих учителів, котрі в просвітній роботі около руского народу стоять в перших рядах. Хотів п. Канюк управителем народної школи в Глґу бої вже довгий час, то „N. F. L. Z.“ не згадувала про него до тепер ще ні одним злим словом. Але як тільки посмів він папугувати публично слабо духів і еґотів між нами, сейчас накинув ся на него той „ruthen. Lehrer“ або один з его прихильників найпідлітшими словами. Ім отже не вільно сказати правду в очи. Так само має ся річ з інспектором Проданою. Один з найпідлітших і найчесніших учителів, що всі его товариші признавали поки був ще учителем. Як тільки став нов. інспектором, ого! вже він один з найгірших. Видко, були другі ліші, значить такі, що тримають самі себе за ліпших. Та ж сам п. дописувач, ретеруючи признає в останнім числі „N. F. L. Z.“ на дотичну заяву п. І. Омельського, що ліпших учителів від п. Продана в правді не було на пов. інспектора, але були такі самі як він. Виходить отже по першій, що п. дописувач сам признає, що обидва п. Продана болотом безідставно; а по другій, коли ж ті другі такі самі, то чому ж мабуть бути такі один з тих других, а не п. Продан? Причина напасти отже зовсім ясна.

Але таж, як „ein ruthen. Lehrer“ не міг закинути нічого конкретного ні пп. Проданові і Канюкові, так само й що до мене не міг навести ні одного факту, де би я провинив ся коли чи яко учитель, чи яко інспектор або посол. Видко й тут виходить шило з мішка, значить, були й другі адібні на посла, чому отже я не один з тих других? На се скажу від себе тільки: Сповняючи все і всюди свої обовязки, що признає кождий, хто мене знає, не побивав ся я ніколи за визначними місцями. Та що я також і яко посол сповняю свої повинности, на се доказом всюди одоголосно прийняті мої поволевські справозданні. Але й супроти учительського стану поступав і зовсім коректно. Правда, я не скликав учительських зборів, щоби там може нападати в справі учительської платні на наших послів і на правительство; та то веде мене, чи сей спосіб мого поступовання був би корисний для учительської справи. Підчас моєї кандидатури кричали до п. товариша Н. Синюка йдучі суїдні селани, що вони не будуть мене вибирати послом, бо я потім побільшу платню учителям та побудую їм нові школи. Рештою кождий признає, що лиш трохи розуміє ся на політиці, що подібні збори і бесіди відтримують ся головню задля реномейної особи і для газет, та що всі здобутки одного політика осмагають ся лиш за кулґами. А що я в сїм аґляді дурно не сидів так в Чернівцях підчас соймової сесії як і у Відні, на се найліпший доказ послідні телеграми що до пропінанийного і учительського закону. Всім пп. товаришам, котрі заявляли мені свого часу обаву що до скликання буковинського Союму і санкції нашого закону, давав я задовольную відповідь, хотів кождий признає, що перепорте закону про нашу платню в часі, коли в міністерстві засідають два найзавзятіші Люгерівці Гесман і Ебенгох, поминувши вже несприхильне тій справі польське коло і др., не так легко.

Та коли „N. F. L. Z.“ подає до відомости своїм читачам телеграму про санкцію пропінанийного закону одного в волоських послів без жадних примішок, то згадує в тім самім числі віби й про телеграму з „Bukow. Post“ що до авдвенції п. Василька і мою в тій справі, та приченила до тої нотатки довезняний хвіст, мов то тій вісті нема що довіряти і т. и. Отже чому то мали бути ядрз рускі послы а не п. Аврель. Отсе обективність сей газетки, за котрою все що побивають ся декотрі з наших пп. товаришів.

Дальше зазначає „ruthen. Lehrer“, що так він як і его товариші оживають того часу, де би рускі послы пішли проти учителів між нарід. Не хочу над сим розводити ся, хто би виграв в такім разі справу, але скажу в свого боку, що не бажаю того часу ні для нашого учительства ні народу і думаю, що тої гадки будуть всі правдиві учителі.

Але той „ruthen. Lehrer“ страшисть дальше, що руске учительство перейде в чужий табір. Гарний Русин-учитель, нема що казати. Та на се відповів вже дуже влучно п. товариш С. Канюк. Скажу лише тільки, що іодібних Рутенців подябуємо і між иншими станами. От будучи приміром перед кількома днями в Чернівцях між більшою громадою нашої інтелігенції, почув я між иншим від одного Русина-професора гімназійного, що нам не треба руских

уридників, най будуть Німці, бо руский міністер здирав би шкіру з нашого мужика. Та на мое запитане, чому він не шукав місця в такім разі при німцях і гімназі але при рускій, чи за нашими людьми заступить ся скорше польский міністер Абрагамович чи німецкий Праде ніж руский, не знайшов сей німецько-русский панок відповіді.

Оповідали мені пп. товариші про одного з провідників нашого учительства, який на різних учительських зборах удає величезного борця за долю учительську; але учитель, котрим удало ся вирвати з під его управл., вноивають неймовірні річі про его цове дене з ними.

Чи ж найде ся ще хтось між нашими щирами учителями, котрий би не прийшов на злогад, хто то між Русинами є властиво „eine Beule am gesunden Körper des ruthenischen Volkes die entfernt werden müsse“ як пише той „ruthen. Lehrer“?

Кінчу сим, що ніяка вража сила не зможе нас розбити, та що руска справа стоїть тепер так сильно, як ще доси ніколи, і що мудру політику руских послів і взагалі руских провідників признають навіть чужі перворадні політики. А киринники були всюди і будуть.

Н. Синюк.

Надзвичайні загальні збори „Рускої Школи“ в Вашківцях н. Ч.

Дня 4 го с. м. відбули ся надзвичайні загальні збори філії тов. „Руска Школа“ в Вашківцях н. Ч. В цілі порозуміння учительства зі собою з цілого вашківського повіту запрошено на ті збори і членів станівської філії „Рускої Школи“, котрі дійсно на збори прибули. Таким чином на надзвичайних загальних зборах „Рускої Школи“ у Вашківцях н. Ч. було заступлене учительство цілого повіта.

На порядку деннім була справа регуляції платні народного учительства на Буковині. Також обговорено квестію, яке становиско має зайняти учительство супроти становиска кімчанських 37-ох учителів супроти „Landeslehrerverein“ у і „Neue Fr. Lehrer Zeitung“. На збори сї явилися всі учителі місцеві (крім деяких учительок) та багато учителів з околиці, так що присутніх було около 50 осіб.

Збори отворив заступник голови товариства (з причини несприятності ісп. Ронґуса) д. Веронка, витяючи всіх короткою промовою і вказав на референта в справі регуляції учительської платні д. Балашескула з Замістя. Сей в коротці з'ясував тепершнє положення народних учителів, виказуючи, що всякі обіцянки зі сторони компетентних кругів кінчать ся нічим, що ті круги учительство обдурюють, бо не постарали ся о санкціоноване ухвалення соймом закона о регуляції платні а вкінці станять внесення, щоби заняти ся компетентних кругів, як далеко уже стоїть та справа, та чи є надія, що закон буде санкціонований. Резолюції сей не прийнято, натомість — по короткій дебаті — отсю резолюцію:

„Надзвичайні загальні збори філії „Рускої Школи“ в Вашківцях н. Ч. домагають ся, щоби рускі послы постійно при своїм приобізанні так, щоби регуляція учительської платні, в змислі соймом ухвалення законопроекту з р. 1905. увійшла в життя з 1. січня 1908.“

Резолюцію отсю відослано письменно на руки віцемаршалка п. дра Стоцького.

Тепер збори перейшли до другої точки наряд. Бесідники радили, щоби над статєю „Ein Mahnwort an die ruthenischen Lehrer“ в „N. F. L. Z.“ підписаною „Ein ruthen. Lehrer“ перейти до дневного порядку, бо — мовляв — сей статі не міг писати учитель Русин а на таку підлоту відповідати було би низьке чести всіх учителів, що уважають себе Русинами.

Дальше забирає голос д. Балашескула з Замістя і в своїй промові старає ся уневинити поступок 37-ох кімчанських учителів. Він думає, що они добре зробили відновлюючи (?) товариство „Bezirkslehrerverein“, дальше дедукує, чи не було би добре і у нас заложити отсе товариство на те, щоби в нїм можна порушувати всі отанові справи учительства, та їх як слід обговорювати і боронити. Що до „N. Fr. L. Zeitung“ то радить її підняти, однак з тим застереженням, щоби она була редагована в иншій як до тепер дусі. Проти виводів д. Балашескула д. Герасимович. Він основно і переконуючо збиває виводи д. Балашескула і доказує, що в тім товаристві руским учителям нема що робити, бо оно у волоських руках, і має на меті врізати ся в організм руского учительства, щоби его розділити і частину позискати для екстермінаційної політики „фамілії“ Ончулів. І руске учительство належало колись до того товариства і бесідник також був его членом. Коли однак виявило ся, що те товариство служить за параван Ончулівської еґотичної і заборчої волоської політики тоді Русини були приневолени опустити те товариство. Та політика зі сторони Волохів веде ся те пер дальше, лише із більшою інтензивністю. Тому бесідник є рішучо против засновання сего товариства, а немейше і проти підняття „N. F. L. Z.“ Она яко

орґан (нїб)становий повинна би займатись справами становими учительства, а тимчасом она заповнює свої шнадьти лише лайкою на все що руске, та обидує болотом лише провідників буковинського українсько-русского народу, замикаючи очи на безпрограмову і безхарактерну політику волоських послів, особливо Ончулівців.

Відтак над сею справою розвязала ся широка і палка та вичерпуюча дискусія, в котрій забирали голос д. Балашескула, д. Фрундза з Карачева, д. Нат. Лучанська з Вашківців і другі.

Між иншими промовляв т. Гринцишин. Він у своїх виводах доказує, що товариші кімчанські зробили се під впливом хвилі, під впливом роздраження, та невдоволення із причини регуляції платні учительської. В тім добачує бесідник кертичну роботу наших ворогів, котрі використовуючи власне от таку догідну хвилю, хотять розділити українсько-руске учительство, та внести роздор між него та провідників укр.-русского народу на Буковині, щоби тим легше і одних і других побороли. Наколи між українським учительством а українськими послами рахунки не вирівнані, то можна се зробити в инший спосіб, а не перекладаючи ся у инший табір. Бесідник признає, що немало справ і відносин між учительством а провідниками народу треба урегулювати, розяснити і остаточно якось поладити. І так пр. на думку бесідника головною справою є заняття становиско супроти зростаючого у нас клерикалізму, супроти нетолеранції що до поступових клериків і т. д. Але се можна поладити лиш у себе дома, у своїм табірї. Учительство еґотичних своїх справ не може ставляти вище справ загально-народних і за несповнене оправданих домагань не може шукати піддержки у ворожій табірї, а повинно у себе дома приволокти своїх послів до сповнення даних зобовязань.

Д. Денис Руснак з Чорторії є того погляду, що зі становиском 37-ох кімчанських учителів взагалі не повинно би ся як слід числити, а то з причини, що там обняли провідні люди, які не почували ся щирами Русинами, ані за таких не ухвалили.

Дальше забирає голос Юрій Шлемко з Видавча і радить, щоби всякі непорозуміння, які є, або можуть бути між нами самими, або нами а нашими послами, поладжувати у себе дома, та щоби чужі для нас елементи не мішали ся в наші національні справи, так само як і ми не мішаємо ся в їх.

Відтак по всестороннім обговоренню справи дискусія закінчена. Д. Балашескула починає ставити резолюцію:

„Наколи товариші кімчанського повіту відновлюючи у себе „Bezirkslehrerverein“ мали на думці лише станові згляди...“

Тут радить д. Герасимович перервати на короткий час наради, щоби резолюції списати і так предложити зборам під голосоване. Се діє ся. Коло д. Герасимовича і Балашескула збігають ся товариші (товаришки) і спільно укладають резолюції. Резолюції готові і д. Герасимович їх відчитує:

1. З огляду, що в заснованню „Bezirkslehrerverein“ у в Кімчанях, а особливо в рішенню дотично підняття „N. F. L. Z.“ збори філії „Рускої Школи“ цілого вашківського повіту добачують підпольну агітацію в напямі роздвоєння руско-українського учительства між собою і з провідниками руско-українського народа на Буковині — висказують зібрані жаль і здивоване з приводу того сумного факту.

2. Збори заявляють ся за тим, щоби всякі непорозуміння між руско-українським учительством аґлядно нашими послами поладжувано у себе дома, без інґеренції чужих елементів.

3. Збори протестують протитого, щоби чужі елементи вмішували ся в наші національні справи.

4. Збори переконані, що учитель руско-української нації не міг би заявити, що руско-українське учительство могло би з причини якогось там конфлікту виречи ся своєї нації, тому над автором тої статі переходять до дневного порядку.

Резолюції сї прийнято одоголосно. При контрапробі не підняла ся ані одна рука.

Таким чином розвага і добре зрозумілий інтерес національний і становий взяли верх над пристрастями і розгорячковаєм хвилі і думаю, що невдовзі українські учителі (учительки) памятають ся та не підуть дорогою, котра певно завела б їх в пропасть, бо в руки ворогів, а відтнула б від свого рідного народа. Я певний, що учителі всякі непорозуміння зуміють поладити у себе дома і стануть щиро працювати між народом для его добра, щоби ніхто не міг закинути руско-українському учительству, що оно патріотичне лише за для... платні.

I. P.

Свій до свого!

Одинока руська торговля в Чернівцях при улиці Панській, число 35

ІВАНА СТЕРНЮКА

НОВИНКИ.

Чернівці, 17. листопада 1907.

Пощочина галицьким судам. На засіданні парламентарної комісії для посольської ненавистності (Immunitätsausschuss) зайшов дня 11. с. м. случай, який знов винув ярке світло на відношенні галицького судівництва. Теробовельський суд зажадав видання посла Колесси, обжалованого о переступлене против закона про збори. Коли референт цієї справи почав її реферувати в комісії, показалося, що розходилося тут о те, що виборці посла Колесси відправили його по вічу домів, згідно супроводжували, як їхав на віче, а заходило підозріне, що те діяло ся в порозумінню з пос. Колессою і він се викликав. Із цієї причини зажадав теробовельський суд видання пос. Колесси. Сей факт, що галицькі суди такі факти підтягають під карний закон, викликав серед комісії, в котрій крім посла Олександровича не було ані одного Русина, живе обурення. „Skandal — unglaublich!“ — повесели ся оклика — „so was kann nur in Galizien geschehen!“ Тому обуренню дала комісія вираз в ухвалі, не лиш відмовляючи одноголосно видання пос. Колесси — але зазначуючи виразно в мотивах, що справа та поставлена на тенденційній основі. Чи може бути гірша пощочина для галицьких властей?

Що люди обезпечують. Одні з бердівських днівників подає виказ рук, ші і очей славних сучасних артистів, обезпечених в різних аскураційних товариствах. Огже довідуємо ся, що кожда з рук Падеревського обезпечена на суму 180.000 марок, руки скрипача Кубеліка на 200.000 марок, око французького маляра Дірана на 120.000 корон, голос співачки Ліни Кавалері на 200.000 марок, а ноги парискої співачки і рівночасно танцюристки Огера на 600.000 корон.

Товариство українських студентів „Січ“ в Чернівцях складає огрим щирю подяку за співучаст в концерті в честь 250 літних роковин смерті Богдана Хмельницького Вп. Паням Добродіям О. Симонівич, Е. Стерняковій і Меліній Цегельській, Вп. панночкам Зиновії Грушкевичівній, Марії і Стефанії Ясеніцким, Ірині Калитовській, Осині Маєрвіній, Філомені Пігуляківній, М. і О. Миколаєвній, Ільницькій, Людзі Веселі, Ірині Лакустівній, Еллі Кандлівній, Філерівній і О. Сімоновичівній, Вп. пп. Єзенови Федоровичови, Модестови Левицкому, Вікторови і Діонізови Пігулякам, Кушнірукові і Ковалюкові. Вп. паням Гедді Бухер і Наталії Пігуляківній дякуємо сердечно за аккомпаніємент на фортеп'яні. Зокрема дякуємо солістам Вп. п. Фід. Пігуляківній, Вп. пп. Єзенови Федоровичови, Модестови Левицкому і Вікторови Пігулякови. За гарну декламацію дякуємо щиро Вп. п. Меліній Цегельській. — За товариство „Січ“: *Василь Гладкий*, голова, *Микола Павлусевич* дрігмент, *Дмитро Пилиш*, писар.

Загальні збори тов. „Садагурский Боян“ відбулись в неділю 22. грудня 1907 року о 10. год. перед обідом в школі народній „Нова Жучка“ з таким денним порядком: 1. Справоздане уступного виділу; 2. новий вибір і 3. рішні вносення. Присять ся о як найчисленнішу участь. — За виділ: *Николай Іваніцький*, *Юрій Буцко*.

Загальні збори тов. „Руска Школа“ відбулись в четвер, дня 19. с. м. о 10. годині рано в сали „Руского Народного Дому“ з таким денним порядком: 1. Прочитане і справджене протоколу з послідних загальних зборів. 2. Справоздане центрального виділу. 3. Справоздане поодинових вілій. 4. Вибір нового виділу. 5. Вільні вносення. — За центральний виділ товариства „Руска Школа“: *Антім Клим*, голова; *Лесь Киселиця*, секретар.

„Николайко“. Пригадуємо, що в середу 18. с. м. точно о год. пів до 6. вечером відбулись в „Народнім Домі“ „Николаївські вечорниці“ уряджені укр. акад. тов. „Союз“. Карти вступу треба набуту у п. Гордого в „Рускій касі“. Даруючи можна передавати служі „Народного Дому“ в середу по обіді.

Із штуки і літератури.

Двіста п'ятьдесят літні роковини смерті Хмельницького пошанувала академічна молодіж, згуртована в тов. „Січ“, вокально-музичними вечорницями, що відбулись в суботу, 14. с. м. в сали „Народного Дому“. — На стіні портрет суворого гетьмана, прибраний килимами та зелено. На сали численна зібрана публіка в святоточній настрою: наші громадянські діяти, жіноцтво, академічна й шкільна молодь. На жаль, лиш декілька мужиків та мабуть ні одного міщанина... Виступає голова „Січі“, тов. Гладкий. Чим був Хмельницький в історії українського народу, чим його змагання для сучасних поколінь — отсе питає, що коло них обертає ся його промова. Наступають продукції. Дітиро реве, переливають ся дзвінкі жіночі й могутні мужескі голоси, як діпрові-філі на порогах. Пісня тихне звільна, кінчаються меланхолійним, туживним акордом. А відтак: „Стоїть в селі Суботів на горі високій домовина України...“ Тарасові слова оживають в голосі п. Цегельського. „Церков домовина розвалиться, а з під неї встане

Україна!“... несуть ся бадьорі слова надії. Молоденький тов. Левицький з умістністю й гравурою грає на скрипці Мюшюшкова „Козака“. На невимовляючі оплески мусить додати Моцартового „Менуета“. І знова пісня „Один у другого питаєм“ — ніжні, журливі, мужескі тони. А потім широкий образ „Катерина“: жіноче оповідане про Катрину хату, мужескі голоси любови й козацького завзяття, солодка, підступна обітниця Катерина, буря боротьби, жалібна вістка про смерть Катерини. Козаки еднають ся в широкім поді. Зривають ся оплески, хор ще раз повтарає пісню. Тов. Ноколішин наводить задуму Тарасову над Чигрином, тою козакською долі й недолі України, і знова роздають ся кріпкі мужескі тони пісней про духа — вічного революціонера, що мов розпалений огонь не зупиняється ся перед жадною темною силою.

Ба, але як випали продукції? Чи хор і поодинові співаки видержали усі пістони, усі acceleranda й diminuenda? Не знаю. Не розумію ся на тім. Я бачив, як горіли очі у виконавців і публіки. Для мене досить. Про решту нехай судять „фаховці“.

По вечорницях відбув ся під проводом Вп. відмаршак Стоцького комерс. Співано пісень, висловлювано бажання. Тов. Герасимович, щоб незадовго змогли ми на пам'ятнику Шевченка в Києві виписати слова: „Українському гетьманові — українському народу“. Т. Безпалко, щоб українські інтелігентні верстви гляділи на ідеал самостійної України як на певні конкретні форми, тов. Гладкий, щоб усі частини українського народу еднали ся в культурній праці. Щира подяка належить ся Товаришам Січовикам, особливо ж дрігментови Павлусевичеві за його працю і труда, та за ті гарні хвили які ми пережили з нагоди, Богданового свята.

„Буковинський Народний Театр“ під управою Ів. Захарка виставив в неділю 15. с. м. народну драму Корженевського „Верховиці“. Сей театр, діло і заслуга директора друкарні „Рускої Ради“ п. Захарка, будучи одноким, свого рода постійною інституцією у нас (не лише на Буковині), гуртує коло себе для духовної праці й розвивки людей, відданих по найбільше фізичній роботі, сповняє таким чином свою задачу і заслугоє на признане та підмогу. Що-до виставленої драми спеціально, насувають ся мені отсі замітки: Помимо свого народного змісту та благородної тенденції (хоч усе таки тенденції), штука мало надаєть ся для аматорських театрів. Передовсім вона старої будови, ціла сцена у ній — монологі, в котрих ледви чи й фахова режисерія та артисти зможуть нині вдержати увагу публіки; відтак драма розбита на велике число відслон (дев'ять!) і через безнастанну зміну сценерій, що в аматорських театрах звучена з особливими труднощами, представлєне протягаєть ся за надто довго. В сім случаю повних чотирьох годин! Сего і для граючих і для публіки, особливо в битком набитій сали, рішучо за багато. Мимо тих усіх хиб та недотач, наші аматори держали ся загально добре, кожди узгаляючи ту обставину, що се власне аматори. На першій місци треба поставити пана Івана Захарка й пана Ів. Созанського. Перший в ролі Герішка умів не тільки знаменито, повною комізму грою викликати загальний сміх, але й устеріг ся від всякого шаржованія, що з огляду на противну практику по аматорських театрах заслугоє на особливе признане. П. Созанський, в ролі старого гуцула, грав увесь час справді не вимушено й природно. Друга лара артистів пп. Щирецький (Прокіп, стрілець) та Маріяньський (мандатор) держали ся менше добре і природно, хоч сей останній в сцені між опришками неначе збайдужив був до своєї ролі. П. Козаревський в ролі старої Марти була знаменито ухарактеризована, але її по найбільше монологована ролі та слабкий голос не робили належного вражіння пр. в сцені прокляну Прокопової жінки. Праседу грає п.на Березовська. Ролі майже епізодична, не дозволила сій артистці виявити усього таланту; а шкода, бо з останньої довшої сцени можна було признати, що панна Березовська має його в небуденній мірі. П. Руцький (Ревізюрчук) грав би не зло, коли-б більше волю і запалу. Ревізюрчук мусів низше виглядати і говорити... Пп. Митар (фельдфебель), Сагайдак (комсар), та Новиковський (офіцер) виявляли ся в своїх дрібних ших ролі загально вдоволюючо. В гуртових сценах слідно було змагання шаржувати; режисерія повинна звернути на се більшу увагу. На кінці ще одна просьба: нехай народний театр буде також школою живої народної мови. О ліпший переклад прецінь не так тяжко постарати ся. Сала була виповнена по береги публікою з усіх кругів, що не жалувала оплесків для артистів. Нехай вони будуть захоплені до дальшої праці.

Послідні вісти.

В останній хвилі надіслав нам п. Василько слідуючий телеграфічний опис парламентарних подій 16. грудня с. р. „Неожидана для нас заява президента Вайскірхнера, що зволить прочитати нашу інтерпеляцію аж при кінці засідання, принада більшість членів нашого клубу яко спеціально і виім-

ково проти нас звернене заряджене і проти сего демонстрації — ходило просто о те, щоб дебати над угодою не могли вестися, доки наша інтерпеляція не буде прочитана — задемонстровано з нашого боку. Як до тепер при всіх галасливих обструкціях, так і тут послугувано ся накривками з пультів. Таку накривку вхопив тов. Бачинський і вдарив нею два об рази пульту.

Через удари розлушила ся накривка і один відомок передетів почере: передні ряди крісел і вправ нещасливо замість на землю на голову т. Бенковича. Отсе пояснене, яке дав нам т. Бачинський на засіданню клубу, що відбуло ся по події, і лише на основі сего поясненія наш клуб не виснував дальших конвенцій згідом т. Бачинського. З різних сторін тверджено, що т. Бачинський висловив ся сейчас по події, що він вправді не міряв на т. Бенковича, але на президію. Не лиш я, але й всі мої товариші заходили ся найти свідків для сего мимого вислову Бачинського, але ніхто в цілій палаті не міг сего потвердити. З другого боку, не маємо жадної причини не вірити в оправдане т. Бачинського, котрий усім нам знаний яко незвичайно чесний товариш. Ми не могли отже дати палаті ніщої сатирафакції, як тільки заявляючи через свого голову Романчука як найглубший жаль над цілим фактом. Коли з певного боку представляєть ся се тенденційно яко типічне для тактики й нездержливого темпераменту Русинів, то ціла палата була найліпшим свідком, що поведєне руских послів помимо оправданого обурєня по причині подій в Галичині не оправдує такого заключєня.

Український клуб видав про події такий офіц. комунікат: Клуб відбув перед засіданнем палати довшу нараду в справі подій на львівськ. університеті. По справозданню кількох товаришів, що там були, висловлено переконанє, що в цілій справі не завинив нічого президент міністрів, але що тут маємо до діла з недоброюліним поступованєм університетських властей при мовчавій співучасті галицького намістника. Іматрикуляція мала відбутися аж 16. с. м. і при ній мав ректор прочитати формулу в латинській мові. Такий розпорядок вислав іменно мін. просьв. 18. с. м. Але унів. власти довідали ся о сїм і зарядили іматрикуляцію вже на суботу, 14. Одинокий закид, який можна зробити міністрів, сего, що він не вплинув досить енергічно, щоби його розпорядженє: або не читати іматрикуляційної присяги або по латині, було виконане. Для того порішено перейти від опозиції до обструкції. Уложено цілу масу інтерпеляцій, яких прочитане було забрало ціле засіданє. По завіті през. Вайскірхнера та по вчорайших подіях на засіданню, парламентарна комісія клубу зложена з пп. Романчука, Василька, К. Левицького удала ся до през. Вайскірхнера, щоб висловити йому свій жаль з приводу події п. Бачинським і заявити, що клуб ексконстатує сейчас, чи п. Бачинський кинув з розми-слом накривку пульту на президію чи проти кого небудь иншого. В тім случаю клуб виключить його із себе. Зраненому п. Бенковичеві висловлено глибоке співчутє клубу.

На одній з дальших нарад клубу удало ся пос. Бачинському доказати свідомством сусідів, що він лиш нещасливим випадком вдарив п. Бенковича, що відомок пульту відорвав ся, що отже п. Бачинському і на думку не приходило вдарити кого небудь; се запевняв він під словом честі. Клуб ухвалив отже одноголосно, що його голова мав при кінці засідання висловити свій жаль з приводу події, а також п. Бачинський має застеретти ся, немов би він хотів кинути відомком в президента. Відтак в присутності през. мін. та през. палати наступили переговори парламент. клубу, на яких умовлено ся, що клуб стоїть за прочитанєм лише двох інтерпеляцій в справі львівських подій. Мін. Мархет відповість на одну з них на завітній засіданню.

Урядова „Gazeta Lwowska“ оголосила вчєра циркуляр намісника до всіх старост в Галичині, де їх на основі жалоб з руского боку звизаєть ся до повної об'єктивности супроти руского населєня, бо инакше поведєне буде яко каригідне нарушенє основних обовязків власти як найострійше каранє.

РУСКА КАСА • РУСКА КАСА

тов. зарєєстрованє з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вклади щадничі і опрочентовує їх на 5%. — Пай виносить 40 К і платимо 6%, висіває 2 К. — Родимці! Хай клич сьвій до свого — відібе ся голосним відгомом по цілій Буковині і най кождий, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

Приєднуйте нам нових членів!

Дирекція.

поручає: свій склад сьвіжих і добірних товарів корінних, овочів полудн., консерв мясних і овочевих як також ВІНА всякого рода почавши від 1 корони за фляшку.

Меди питні домашнього виробу і

КОМНАТУ ДО СЬНІДАНЬ!

Свій до свого!

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{5}$ сторони 10 К., $\frac{1}{10}$ сторони 5 К., $\frac{1}{20}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонсом обчислюєся після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

Зарубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний епут.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.

Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Загальні збори каси пож. і щадн. в Довгополі відбудуть ся дня 29. грудня с. р. в будинку шкільнім. **Порядок денний:** 1) Отворене зборів. 2) Прогірене протоколу з попередних зборів. 3) Піднесенє стопи процентової від позичок. 4) Підвисненє квоти позичок. 5) Підвисненє стопи процентової для вкладок щадничих. 6) Порішенє справи дивіденд від паїв на рік 1907. 7) Евентуалія. 8) Замкненє зборів. — *Старшина.*

Звичайні загальні збори каси пож. і щадн. для громади Підзахарич відбудуть ся 29. грудня 1907 в неділю по сьв. Николаю. **Дневний порядок:** 1) Обрахунок за рік 1907. 2) Стопа процентова — *Старшина.*

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагнітон

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

153 (—) 19/7

Я, АННА ЧІЛЯГ

вишлекала мое на 185 см довге „Loreley“-волосє через 14 місячне уживанє помади **Я сама винайшла**. Помада та є одним средством проти випаданя волосє, скріплює цибульки волосєві, прискорює поріст, ділає успішно на поріст бороди і нусів і по короткім вже уживаню привертає волосю на голові і бороді натуральну поглискуючу барву; охороняє також перед передчасним сивінєм, та удержує молодий буйний волос аж до пізної старости.

Я нікоди не казала того що лісі панове, яким корінь волосовий нидіє, будуть коли мали волос на голові; однак там де корінь волосє не востім замір, моя помада ділає дуже успішно так що в короткім часі ростє волос у панів і у пань; успіх запевнений.

Кожний може стов волосє аж до пізної старости утримати довге і густе як лиш буде уживати помади **винаходу пані Анни Чіляг**. Ніяке иньше средство не посідає тільки поживних частий для волосє як помада Анни Чіляг, яка собі вже здобула світову славу, бо пані і панове по короткім вже її ужиттю ледно одного слобка, осягнути пожадані успіхи; випаданє волосє вже по кількох днях устає а новий волос підрастає. Тисячі листів з признанєм переконують цілий світ і лиш правда унічає успіх.

В послідних літах появляє ся багато виробів на поріст волосє. Ростуть они як гриби по дощи, та сєйчас зникають, а навики лиш правда добре держить ся, бо реклама, пусті обіцянки і вимушуванє не вдіє нічо — треба доказати правду успіхом. Тим паням котрим волосє випадает не вистарчає лиш поручити але треба киче від Анни Чіляг помаду спровадити най о ш діланю і успіху самі наглядно пересвідчать ся; моя фірма, яка істнує вже 25 літ дає повну запоруку за успіх.

Ціна одної коробки 1, 2, 3 і 5 зр.

Висилає ся щоденно за попередним надісланєм належностей або з послідплатою до всіх місцевости в цілім світі.

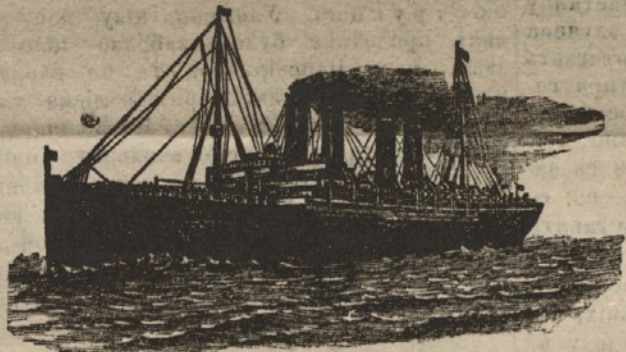
Висилна впрост з фабрики з відни також належить замовляти.
Анна Чіляг, Відень,
I. Graben Nr. 14.

Головний склад в Чернівцях у Шміда і Фонтіна, Дрогерія улица Головна (Енценберга).

В 6 днях до Америки,

Переїзд подорожних до

Канади і Аргентини

109 (83—104) н. с.

Жадайте поясненє

Напишіть лиш карту кореспонденційну до

Falek & Comp.

Гамбург, Raboisen 30 Amerikahaus.

Кореспонденция у всіх мовах.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагнітон

Чернівці, улица Руска ч. 8.

Новий а добре платний домашний промисл

завело в нашім краю

перше галицьке підприємство домашних панчішкових

робіт на плоских машинах до плетєня

ЛІБАЛЬ і СПІЛНА

зарєєстрованє торговельне товариство

у Львові, улица Кохановського число 39.

Тривкий і певний зарібок.

В кожній порі, як в зимі так в літі може виправна людина заробити що дня 3 до 5 корон.

Не треба шукати зарібків в чужині, за морем.

Хто вивчить ся працювати на ново-опатентованій плоскій машині „СЛАВІЯ“, той не має вже чого журити ся.

Замово в теши а літом в холоди працює собі легко і приємно; готову роботу віддає до фірми **Лібаль і Спілна у Львові, ул. Кохановського ч. 39,** а за пару днів дістає від тої фірми гроші за роботу і сьміжу працю на дальшу роботу.

Вивчити ся може дуже скоро і без великих заходів. Машини „СЛАВІЯ“ є найліпші, та тому і найдешевші з поміж усіх машин до плетєня; не треба отже давати ся заманювати до купованя інших машин.

Давайте читати сю оповістку всім Вашим сьвокам, сьвобдам і знайомих.

Члени проєвітних товариств мають значний опуст.

Жадайте сєйчас поясненє. Покличтеся на нашу часопись.

Легка і приємна праця. Сила до роботи треба дуже мало. Слота, мороз нї спєка не є на заваді. Праця дїяє швидко і вноді.

Купуйте лиш

РФАФФ-А МАШИНИ ДО ШИТЯ

бо они є найліпші, найтривалійші а також найдешевші! Крім тих є у мене також на складі

СИКАВКИ І КАСИ

при яких купіві суть дуже легкі і вигідні умовини. Нігде не дістанете дешевше, ніхто не обслужить Вас так ретельно і ніхто не годед дати Вам таких полєкший у сплатах. З поважанєм

ВАСИЛЬ ДАНИЛЕВИЧ, улица Желїзнична, Чернівці.

Всего знаня медицини

Др. Кароль Шермер

по довголітній практиці в ортопедичній амбулаторії професора **Д-ра Адольфа Мьоренца** у Відні, отворив в **Чернівцях**, при улиці Гетого (Goethestrasse) ч. 4 побіч міського театру

Ортопедичне заведење

в яким буде лічити криві хребти, криві ноги (ікс і каблуків), пласкі і випуклі стопи, від уродженя криві клуби, збочєня кости хребтової, горби, параліж, запалєня суставів. — Власна робітня і достава горєєтів, апаратів до зрівнаня кривих членів, форми до пласких підощ, опасок на тіло і т. п.

Часових пацієнтів приймає на пенсію.

(4—6 н. п.)

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана, Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Строїч.